

Rien de Bie (1939-2007)

Met groot verdriet hebben we afscheid moeten nemen van onze collega Dr. M.J.A. (Rien) de Bie. Rien was tot zijn pensioen in 2004 staf lid van de sectie NMR Spectroscopie, en was vele jaren de linker- (en rechter-) hand van Rob Kaptein, die toen leiding gaf aan de NMR onderzoeksgroep. De rol van Rien in de ontwikkeling, die de NMR in Utrecht zowel landelijk als Europees heeft doorgemaakt, was enorm. Zijn overlijden slaat echter niet alleen op bestuurlijk en organisatorisch niveau een diep gat, maar we zullen hem ook missen als steun en toeverlaat. Rien was een aimabel persoon, altijd met een goed humeur, hartelijk en vol interesse voor zijn omgeving en collega's, niet alleen voor hun werk maar ook voor hun wel en wee. Rien's werklust was spreekwoordelijk, en hiermee heeft hij een enorme bijdrage geleverd aan de opbouw van de NMR, niet alleen in Utrecht maar ook daarbuiten.

Na zijn promotie in 1968 bij prof. Braams in Utrecht, met een EPR onderzoek van de radiolyse van glycine, werd Rien hoofd van de afdeling Instrumentele Analyse van het Organisch Chemisch Laboratorium (OCL) van de Universiteit Utrecht. Hier bouwde Rien een verdienstelijke NMR groep op. Hij had voor zijn onderzoek de beste NMR apparatuur: In 1969/1970 werd een Europese primeur, de eerste 100 MHz NMR spectrometer, in Utrecht geïnstalleerd. In de loop der jaren werd Rien echter steeds meer in beslag genomen door bestuurlijke en organisatorische taken. Hij klom op tot een belangrijk lid van de universiteitsraad van de Universiteit Utrecht. Hoewel zijn directe wetenschappelijke ambitie hierdoor op achtergrond raakte, bleef hij daarna zeer betrokken bij ons onderzoek en kon hij daarin door zijn wetenschappelijk en technisch inzicht nog steeds een waardevolle bijdrage leveren.

Als bestuurder had Rien echter de visie dat de grote mogelijkheden voor NMR in het biomoleculair en biologisch onderzoek lagen. Samen met Hans Vliegthart, wist hij Rob Kaptein er van te overtuigen om Groningen te verlaten en in Utrecht een nieuwe onderzoeksgroep te starten. Als managing director van het Bijvoet Centrum voor Biomoleculair Onderzoek heeft Rien gedurende vele jaren een grote rol gespeeld in het ontwikkelen en opbouwen van de Utrechtse NMR groep. Met zijn inzet kregen we het voor elkaar een grote NMR faciliteit op te bouwen met een scala aan NMR spectrometers. De apparatuur werd niet alleen gebruikt voor ons eigen onderzoek, maar ook door NWO als landelijke faciliteit en de EU als Large-Scale-Facility. Hoogtepunten waren daarbij voor hem en voor ons de aanschaf van de hoge resolutie 750 MHz en de widebore 500 MHz NMR instrumenten, de aanschaf van de cryoprobes voor de 600 en 900 MHz, de bouw van de landelijke *in-vivo* NMR faciliteit bij het GDL in Utrecht, de erkenning van Utrecht als Europese NMR Large Scale Facility en de realisatie van het Bloembergen NMR gebouw in Utrecht voor de huisvesting van de NMR instrumenten en onze NMR groep.

Al die jaren heeft Rien zich zowel in Nederland als in Europa sterk ingezet voor de ontwikkeling van de magnetische resonantie, niet alleen voor wetenschappelijk onderzoek, maar ook voor de industriële en medischetoepassingen daarvan. Zijn inzet was cruciaal in het grote aantal Europese projecten dat het Bijvoet centrum heeft kunnen verwerven. Niet alleen de NMR groep, maar verschillende onderzoeksgroepen van het Bijvoet Centrum en haar Europese partners hebben op de grote steun van hem kunnen rekenen bij de realisatie van hun voorstellen. Zonder hem had het Bijvoet Centrum niet die omvang in de loop der jaren kunnen opbouwen, die het nu heeft. Als erkenning hiervoor kreeg Rien onlangs de Bijvoet medaille.

Ook onderwijs deed hij met grote passie, nationaal voor onze studenten en promovendi en de Nederlandse NMR discussiegroep, en internationaal door het organiseren van workshops op congressen en via het internationale PhD programma Structural Biology van de Universiteit van Florence. Zijn enthousiasme en werklust wierp niet alleen vruchten af bij het overbrengen van

kennis. Het hielp ook enorm in het verwerven van fondsen voor het organiseren van congressen en workshops. Daarvan zijn er onder zijn hoede vele georganiseerd. Hij stond aan de basis van de eerste Europese Experimentele NMR Conferenties (EENC), de NMR Large-Scale-Facility meetings en de Europese EUROMAR Magnetische Resonantie conferenties. Zijn inzet blijft voortbestaan als een fonds voor de prijs van het beste Nederlandse proefschrift in de magnetische resonantie, dat jaarlijks door de Nederlandse NMR Discussiegroep kan worden uitgereikt.

Met het overlijden van Rien de Bie verliest de Nederlandse wetenschappelijke gemeenschap, en de magnetische resonantie in het bijzonder, een inspirerend lid met grote verdiensten. Voor deze verdiensten voor wetenschap en samenleving werd Rien in 2003 benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. We zullen zijn vriendschap, inbreng en inzet enorm missen.